

Nr 275.

Av herr **Branting**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning av allmänna medel till vittnen i brottmål.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 9 angående ersättning av allmänna medel till vittnen i brottmål, vilken proposition avser ändring i nu gällande grunder för bestämmande av ersättning för reskostnader, må jämväl frågan om ersättning för övrig inställelsekostnad bringas till övervägande.

Enligt nu gällande lag kan vittne, som så äskar, av allmänna medel tillerkännas ersättning för resdagar och uppehälle vid rätten, med belopp vilket må bestämmas till högst fem kronor, eller, »där domstolen i särskilt fall med hänsyn till föreliggande omständigheter så prövar skäligt, till högst åtta kronor». I själva verket torde ersättning med åtta kronor numera ungefär lika ofta, om icke oftare, utdömas som ersättning med lägre belopp; det av lagen blott för särskilda undantagsfall stadgade maximibeloppet torde vid åtskilliga domstolar blivit regel. Vid sin skälighetsprövning finner sig domstolen sålunda ofta berättigad att utdöma den högsta möjliga ersättningen, givetvis därför, att numera de föreliggande omständigheterna i en stor mängd fall synas berättiga därtill.

Men då på detta sätt, genom de ekonomiska och sociala förhållandenas förskjutning, den av lagen för undantagsfall stadgade högsta ersättningen mångenstädes blivit en regel, tyder redan detta förhållande därpå, att nuvarande stadganden böra på så sätt revideras, att för vissa fall högre dagtraktamente än åtta kronor må kunna utdömas.

Synnerligen ofta förekommer ju också vid domstolarna, att domaren med hänvisning till sin lagliga befogenhet förklarar sig icke kunna tillerkänna vittne högre ersättning än åtta kronor, oaktat vittnet exempelvis kan påvisa, att han för sin inställelse skull måst på sin arbetsplats sätta annan i sitt ställe och därför betala lega med högre belopp än åtta kronor.

Det anses vara en medborgerlig plikt att såsom vittne biträda i utredningen av brottmål, men likaså gäller att denna plikts uppfyllande icke bör åsamka vederbörande vittne direkt ekonomisk skada. Särskilt oskäligt synes det vara att människor i knappa ekonomiska förhållanden skola kunna tvingas till inställelse inför rätta utan att av statsverket ersättas sin direkta förlust, såsom ock i kungl. propositionen påpekats.

I detta sammanhang må erinras därom, att genom säsongarbetes förekomst eller eljest genom de årliga arbetsdagarnas begränsning ofta nog kan

föranledas, att ett vittne med mycket låg årsinkomst likväl genom sin inställelse en viss arbetsdag tillskyndas kännbar ekonomisk förlust, när inställelsen blott kompenseras med åtta kronor per dag. Enligt det i kungl. propositionen framförda förslaget skulle resekostnadsersättning till vittnen i brottmål hädanefter bestämmas enligt allmänna resereglementet. I princip synes intet häremot vara att erinra. I praktiken torde saken ställa sig så, att med denna mera tidsenliga beräkningsgrund för ersättning av vittnes resekostnader, de utgående vittnesersättningarna i allmänhet komma att något sänkas.

Så mycket mera påkallat synes det vara att i sammanhang med den av Kungl. Maj:t föreslagna revideringen av nu ifrågavarande stadgande påkalla en jämkning även av nuvarande bestämmelse angående dagtraktamente, som i realiteten nu icke sällan den alltför höga resekostnadsersättningen får tjäna som en slags kompenstation för det oskäligt låga dagtraktamentet.

I anledning av ovan nämnda kungl. proposition får jag på anförda skäl hemställa,

att sådan ändring i Kungl. Maj:ts ovannämnda lagförslag måtte vidtagas, att den av allmänna medel utgående ersättningen till vittnes uppehälle för varje dag, som för resan och vistandet vid domstolen erfordras, må beräknas till högst 10 kronor eller, där domstolen med hänsyn till föreliggande omständigheter så prövar skäligt, till högst 15 kronor.

Stockholm den 26 januari 1932.

G. Branting.